

ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ: Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἑτησίως δραχμᾶς 6. — Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 7.

Ἔτος Β'

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ὀδὸς Πετράκη, ἀριθ. 26 (πλησίον Μητροπόλεως)

Ἀριθμ. 5

15 Νοεμβρίου 1898

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Φ. ΚΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ ἀφοπλισμὸς τῶν Κρητῶν ὑπὸ Γ. Κ. Κοκκινάκη. — Δοκίμιον Ἰλιάδος ὑπὸ Γ. Παράσχου. — Ι. Καποδίστριας ὡς ἰατρός καὶ συγγραφεὺς ὑπὸ Σ. Δὲ Βιάζη. — Φιλολογικὲς κουβέντες: Ἡ «Τέχνη» ὑπὸ Δ. Ταγκοπούλου. — Εἰδύλλια Θεοκρίτου Δάφνης Μενέλας. — Μπάρμπα - Μπιτταρῶ μεταφράσις Ἰ. Γ. Γιαννοῦκου. — Στ' ἀκρογιάλι ὑπὸ Λυμπ. Κωστοπούλου. — Ἡ Βιβλιοδετικὴ ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ * * κτλ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

1898

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΛΙΑΔΟΣ

Α

(Συνέχεια)

Τὴν ἀπεκρίθη δ' ὁ ταχὺς τοὺς πόδας Ἀχιλλεύς :

« Ἀνάγκη εἰς δ, τι με κλέεις, θεά, νὰ ὑποκύψω,
 » Ἄν κλὶ πυρέσσω ἐξ ὄργης· πλὴν κάλλιον ν' ἀκούσω.
 » Ὅστις ἀκούει τοὺς θεοὺς κ' ἐκεῖνοι τὸν ἀκούουν. »

Εἶπε, κ' εἰς ἀργυρᾶν λαθὴν βαρεῖαν θέτων χεῖρα,
 Τὸ μέγα ζῆφος ὄθησεν ὀπίσω ὑπακούων
 Εἰς τὴν θεάν· ἐκείνη δὲ εἰς Ὀλυμπον ἀνέβη
 Εἰς τοῦ Διὸς τὰ δώματα με τοὺς λοιποὺς θεοὺς·
 Ὁ δὲ Πηλεΐδης με τραχεῖς ἐστράφη πάλιν λόγους
 Πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην, τὴν ὄργην ποσὺς μὴ χαλαρώνων
 « Οἴνοχαρῆ, μ' ὄθιν κυνὸς καὶ με παλμὸν ἐλάφου !
 » Ὅυτε τὸ ζῆφος νὰ ζωσθῆς με τὸν στρατὸν εἰς μάχην,
 » Ὅδ' εἰς ἐνέδραν νὰ φανῆς ποτὲ με τοὺς προμάχους
 » Κανεῖς σὲ εἶδε· διὰ σὲ αὐτὰ μυρίζουν αἶμα...
 » Σὲ εἶναι προτιμότερον εἰς τοῦ στρατοῦ τὸ μέσον,
 » Ἐδῶ, τὰ δῶρα ν' ἀφαιρῆς τῶν ὅσοι ἔχουν γλώσσαν
 » Δησιτάρχης βασιλεύς, ἀπὸ ἀνάνδρων βασιλεύεις !
 » Ἀλλέως ἢ ἐσχάτη σου αὐτὴ θὴ ἦτον ὕβρις.—
 » Πλὴν ὄρκον κάμνω φοβερόν· ναί, μὰ τὸ σκῆπτρον τοῦτο,
 » Ὅπερ τὴν ρίζαν του κοπέιν, ἀφῆκεν εἰς τὰ ὄρη,
 » Καὶ οὔτε κλάδους ἐξ ἀρχῆς ἢ φύλλα θὰ βλαστήσῃ,
 » Χωρὶς τὸν πρῶτον του φλοῖόν· καὶ τὸ κρατοῦμεν
 » Οἱ βασιλεῖς, τὸ δίκαιον, τὸ ἐκ Διὸς τηροῦντες
 » Ὑπὲρ τοῦ πλήθους· φοβερόν καὶ μέγαν ὄρκον κάμνω·
 » Τὸν Ἀχιλλεῖα γρήγορα θ' ἀναζητήσων πάντες
 » Οἱ Ἀχαιοί, κ' ὑπὲρ αὐτῶν θλιβόμενος εἰς μάτην,
 » Θ' ἀγωνιάς, ὅταν σωροὶ ὑπὸ τὸν ἀνδροφόνον
 » Θὰ πίπτουν Ἐκτορα, καὶ σὺ τὰ σπλάγχνα θὰ σπαράττης,
 » Ὅτι τῶν πάντων ἄριστον ἐπλήρωσας κακῶς. »

Εἶπεν αὐτὰ κ' ἐτίναξεν ἐπὶ τῆς γῆς τὸ σκῆπτρον
 Τὸ χρυσοκάρφωτον, θολὸς καθήσας ὁ Πηλεΐδης·
 Πλὴν ἐφλεγε καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἄλλου, κ' ἐτινάχθη
 Ὁ Νέστωρ ὁ ἠδυεπὴς τῆς Πύλου, ὅστις γλώσσαν
 Καὶ λαλιὰν τοῦ μέλιτος ἐκίνει γλυκυτέρην.
 Παρῆλθον δύο γενεαὶ ὁμοῦ ἐνώπιόν του,
 Τραφεῖσαι καὶ ὑπάρξασαι εἰς τὴν καλὴν του Πύλον
 Πρὶν καὶ συγχρόνως· σήμερον ἐδέσποζε τῆς τρίτης,
 Εἰς τούτους ἀγαθὰ φρονῶν ἠγόρευσε καὶ εἶπε·
 « Πῶ, πῶ ! μεγάλη συμφορὰ τοὺς Ἀχαιοὺς καλύπτει·
 » Πῶς θὰ χαρῆ ὁ Πριάμος κ' εἰ παῖδες τοῦ Πριάμου,
 » Καὶ πίστην θὰ συναισθανθοῦν χαρὰν οἱ ἄλλοι Τρῶες
 » Ἄν μάθουν πῶς σπαράττεσθε ἐδῶ ἀλληλομάχοι.
 » Σεῖς, πρῶτ' εἰς τὸ βουλευέσθαι καὶ εἰς τὰς μάχας πρῶτοι !
 » Πλὴν μὴ, πεισθῆτε εἰς ἐμὲ· νεώτεροί μου εἴσθε·
 » Ἐγὼ ἐγνώρισα ποτὲ καὶ ἄνδρας καλλιτέρους
 » Ἄλλων κακίων καὶ μ' ἤκουον καὶ δὲν με κατεφρόνουν.
 » Δὲν εἶδ' ἀκόμη μαχητὰς οὐδὲ θὰ ἴδω πλέον
 » Ὡ· τὸν Πειρίθων Δρύαντα, προπύργιον λαῶν,
 » Τὸν αἰχμητὴν Πολύφημον, Ἐξάδιον, Καϊνεά,
 » Καὶ τὸν Ἀυρεΐδην ἐμψυχον εἰκόνα τῶν θεῶν.
 » Ὑπῆρξαν φρίκης οἰωνὸς τῶν ἐπὶ γῆς ἠρώων.
 » Ἦσαν φρικτοὶ καὶ με φρικτὰ ἐμάχοντο θηρία
 » Εἰς γῆν καὶ ὄρη· τέρατα κατέστρεψαν φρικτά.
 » Μ' αὐτοὺς κ' ἐγὼ συνέπραττα ἐλθὼν ἀπὸ τὴν Πύλον,
 » Τὴν γῆν τοῦ Πέλοπος ἐκεῖ κατὰ τὴν πρόσκλησίν των.
 » Μιζή τωι ἐπολέμησα κ' ἐγὼ, ἀλλὰ μ' ἐκείνους

» Κανεῖς ἀπὸ τοὺς νῦν θνητοὺς νὰ μετρηθῆ δὲν φθάνει·
 » Καὶ ὅμως μ' ἤκουον αὐτοὶ κ' ἐπειθοντο εἰς λόγους.
 » Καὶ σεῖς πεισθῆτε· κάλλιον συμφέρει νὰ πεισθῆτε·
 » Καὶ μήτε σύ, ὦ ἡγεμῶν, τοῦ ἀφαιρῆς τὴν κόρην
 » Τὸ γέρας ὅπερ ἔλαβε παρὰ τῶν Ἀχαιῶν.
 » Καὶ μήτε πάλιν πρὸς αὐτὸν φιλονικεῖς, Πηλεΐδης,
 » Τόσον πικρὰ ἰσότητος δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἦναι
 » Σκηπτῶχος βασιλεύς, λαθὼν ἐκ τοῦ Διὸς τὸ κύρος.
 » Κι' ἂν εἶσαι μέγας κ' εἰς θεῶν σεμνύνεσαι μητέρτ,
 » Ἀλλ' εἰν' αὐτὸς ἀνώτερος καὶ τίσου πλήθους ἄρχει.
 » Ἀτρεΐδης, παῦε τὸν θυμὸν· παρακαλῶ συγχρόνως
 » Τὸν Ἀχιλλεῖα τὴν ὄργην ν' ἀφῆσθαι, ὅστις εἶναι
 » Ὁ μέγας προμαχὼν ἐδῶ τοῦ φοβεροῦ πολέμου »
 Καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἀτρεΐδης·
 « Ναί, ὅλα εἶπες λογικὰ καὶ ὡς ἀριόζει, γέρον·
 » Ἀλλ' ὁ ἀνὴρ αὐτὸς ζητεῖ νὰ ὑπερέχη ὄλων,
 » Καὶ ὄλους νὰ προστάζῃ... Τίς νὰ τὸν ἀκούσῃ θέλεις ;
 » Ἄν δ' οἱ θεοὶ πολεμιστὴν τὸν ἐπλάσαν μεγάλον,
 » Ἐκ τούτου πρέπει ν' ἀπειλῆ καὶ νὰ ὑβρίζῃ ὄλους ;
 » (Ἐπειτα συνέχεια)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

(Συνέχεια)

Εὐλαβέσασθε κύριε,

Ἡ Γερουσία τῆς νέας μας Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐδέχθη με γλυκυτάτην ἀγαλλίαν τὴν εἰδησιν τῆς φήμης, ὅπου διὰ τῆς προκοπῆς σας ἀπέκτησε τὸ ὄνομά σας. Ἡ πατρίς, περὶ τὰ ἱερῶτάτα καὶ λογιώτατα, τὴν ὁποίαν ἡ θεία Πρόνοια, με τὸ μέσον τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Α' μᾶς ἐχάρισεν, ἐκείνη ἢ ἰδίᾳ με τὰς ἀγκάλας ἀνικητὰς ζητεῖ νὰ ἀποδεχθῆ καὶ νὰ σᾶς ἐμπιστευθῆ τὸν πλέον πολυτίμιον θησαυρὸν, ὅπου ἔχει, τούτῃ τὸς νέους τῆς Ἑπτανήσου Ἐπικρατείας, τῶν ὁποίων ἡ καλὴ ἀγωγή θέλει εἶναι ἡ γωνία πέτρα τῆς τιμῆς καὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ Γένους μας. Λοιπὸν ὑμεῖς, ὡς υἱὸς πατρίδος ἄριστος, ὑμεῖς ὅπου σὶ ζῶντες με τοὺς Δημοσθένεις, με τοὺς Ὀμήρους, με τοὺς Πλάτωνας, ἐπλουτίσατε τὸν νοῦν σας καὶ τὴν καρδίαν σας με τὴν ζωηρὰν ἐπιρροὴν τοῦ πνεύματος τῶν ἀθανάτων τούτων ἀνδρῶν, ὑμεῖς ὅπου εἴσθε τὸ εἶρημα τῆς σχεδὸν ἠραρισμένης ἐλληνικῆς παιδείας, εἶναι τάχα δυνατόν νὰ ἀπονεύσετε εἰς τὸ εὐγενὲς τοῦτο καὶ τῶντι ἐλληνικὸν ἔργον, τὸ τῆς πλάσεως δηλαδὴ τιμίων πολιτῶν, ἦγον νέων Ἑλλήνων.

Ἡ Γερουσία σᾶς προσκαλεῖ. Συλλογισθῆτε ὁποῖας λογῆς ἤθελαν ἀποκριθῆ οἱ ἐνδοξοὶ πρόγονοι ἡμῶν καὶ ἔπειτα ἀποφασίσασθε.

Μένω με ὄλην τὴν ὑπόληψιν
Ἰω. Καποδίστριας

Ὁ Καποδίστριας διὰ προκηρύξεως ἀπευθυνόμενος πρὸς τροφίμους τῆς δημοσίας κερκυραϊκῆς σχολῆς λέγει ὅτι ἡ πατρίς περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὴν πρόσδοτον τῶν μαθητῶν καὶ μεγάλαν ἔχει ἐπ' αὐτοὺς προσδοκίαν. Ταυτοχρόνως ἐδημοσιεύθη ὁ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Καποδιστρίου συνταχθεὶς κανονισμὸς, καθ' ὃν ὀρίζοντο τὰ καθήκαστα τοῦ ἀρτισυστάτου ἐκπαιδευτηρίου (1). Ἐπασχολούμενος ὑπὲρ τῆς παιδείσεως τῆς χώρας, ἐσχέδιασεν ἰταλιστὴ περὶ τῆς ἀνιδρύσεως τῆς Β.βλαιοθήκης Κερκύρας πρόχειρον ὄργανισμὸν, εἰδικῶς δὲ περὶ τῆς χρήσεως τῶν βιβλίων, ὧν ἡ φύλαξις εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς τοὺς

(1) Περὶ Α. Μ. Ἰδρωμένον: « Ἡ πρώτη ἐν Κερκύρᾳ δημοσία σχολή, ἐν τῷ Παρνασσῷ τόμ. II' τοῦ μηνὸς Μαΐου.

ἐπόπτας τῆς παιδείας. Ἀπὸ τῆς νεότητός του κατὰ νοῦν εἶχε τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν Ἑλλήνων. Ὡ, γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὡς ἐφορὸς τῆς παιδείας νὰ καταβάλλῃ βάσεις στερεὰς καὶ φυσικὰς τῆς μελλούσης παιδείας καὶ ἀγωγῆς. Ἀκολουθῶν δὲ ὅτε ἐγένετο Κυβερνήτης καὶ πρὸ τῆς καθόδου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν Βερολίῳ εὐρισκόμενος ἐφρόντιζε περὶ τῆς παιδείσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀφικόμενος δ' εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν τοῖς πρώτοις, ἐφρόντιζε καὶ εἰργάσθη περὶ τῆς πρώτης καὶ στοιχειώδους παιδείσεως. Παρεῖχε δ' αὐτὸν παράδειγμα ἄρχοντος οὐχὶ μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ὑπὲρ τῆς παιδείας ἐργαζόμενος. Ἦτο δὲ τῆς θεωρίας ὅτι «ἐπρεπε πρῶτον νὰ μορφωθῶσιν Ἑλληνας καὶ ἔπειτα νὰ ἰδρυθῆ Ἑλλάς» καὶ διὰ τοῦτο πολὺ ἐσκέπτετο περὶ τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως.

Τὴν θέσιν τοῦ ἐφόρου τῶν σχολείων κατεῖχε μέχρι τοῦ 1807, ὅτε μετέβη εἰς Λευκάδα ἕνεκα τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ τὴν ἀποστολὴν ταύτην ἐξετέλεσε μετ' ἐθνικοῦ καθηκόντος.

Ἐν τούτοις οἱ αὐτοκρατορικοὶ Γάλλοι ἐγένοντο κάτοχοι τῆς Ἐπτανήσου. Ὁ Καποδίστριας ἰδιωτεύων, καὶ συγχάζων εἰς τὴν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν — τῷ 1808 — ἰδρυθεῖσαν ἐν Κερκύρᾳ Ἰόνιον Ἐταιρίαν, ὀνομασθεῖσαν ἔπειτα Ἀκαδημία, ἦς, αὐτὸς τε καὶ οἱ ἀδελφοὶ του Βιάρος καὶ Γεώργιος ἦσαν μέλη, κατεγίνετο αὐτὸς εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν.

Εἰς τὴν Ἐταιρίαν ταύτην ἀνέγνω δοκίμιον Περὶ τῆς Ἰατρικῆς, Χειρουργίας καὶ Φαρμακολογίας ἐν τῷ Ἰονίῳ, Ἰταλιστί. Σημειωτέον ὅτι τοῦ Καποδιστρίου ἡ γλώσσα ἐν Κερκύρᾳ ἦτο ἡ Ἰταλική, καθότι τότε ἀρνησίπατρις, παρὰ τοῖς Ἑπτανήσις, δὲν θεωρεῖτο ὁ ὀμιλῶν καὶ γράφων τὴν Ἰταλικήν, ἀπὸ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας ἐθῆλαζον οἱ κάτοικοι τὰ θέλητρα τῆς Ἰταλικῆς ἐξευγενήσεως, ὅπως παιδαγωγηθῶσιν εἰς Ἰταλικά ἐκπαιδευτήρια καὶ Πανεπιστήμια. Συνεπῶς καὶ ὁ Καποδίστριας ἔλαβεν Ἰταλικὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν, ὡς ἔλαβον καὶ ἄλλοι μεγάλοι Ἑλληνας, διέξασαντες τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος.

Ἐκτὸς τῶν ῥηθέντων ἔργων ὁ Καποδίστριας ἔγραψε καὶ ἄλλα. Ἦτο συνεργάτης τῆς Κερκυραϊκῆς φιλολογικῆς ἐφημερίδος «Mercurio Letterario». Ὅτε ἀπέθινεν ὁ πρόεδρος τῆς Γερουσίας Γεώργιος Θεοτόκης, εἰς τὸν Καποδιστρίαν ἡ Γερουσία ἐνετείλατο νὰ ἐκφωνήσῃ τὸν ἐπικήδειον, ὅστις ἐτυπώθη ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1803.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1808 ἀνεχώρησε διευθυνόμενος εἰς τὴν Ρωσσίαν μὴ στέρξας νὰ λάβῃ δημόσιον ὑπουργεῖμα εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ.

Εἰς τὴν δευτέραν τοῦ βίου του περιόδον ἔπαυσε πλέον τοῦ νὰ χειρίζεται τὴν Ἰταλικὴν καὶ ἐξ ἀνάγκης σοβαρῶς κατεγίνετο εἰς τὴν γαλλικὴν, ἧς ἦτο ἤδη κάτοχος Ὁ διπλωματικός αὐτοῦ βίος, βίος πλήρης δράσεως καὶ δόξης καὶ κλέους ἀπῆιτε νὰ κατέχη καὶ νὰ χειρίζεται εὐχερῶς τὴν Γαλλικὴν, ἧτις εἶχε κατακτήσῃ πλέον γλώσσά του.

Κατεγίνετο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὸ τότε ἀναφῶν γλωσσικὸν ζήτημα, εἰς ὃ πρωτηγωνίστην ὁ Κοραῖς, ὁ Κοδριακῆς, ὁ Οἰκονόμος, ὁ Βίμβις, ὁ Ρίζος Νερουλὸς καὶ ὁ Δούκας. Πάντες οὗτοι εἶχον τοὺς ὑπὲρ καὶ τοὺς κατ' αὐτῶν. Πάντες προσεπάθουν τότε νὰ φέρωσι τὴν γνώμην. Ὁ Καποδίστριας, ὅμως φιλοσοφῶν περὶ τῆς γλώσσης, ὡς συνετὸς πολιτικός ἔγραψε τῷ Κοδριακῆ: « Ἐγὼ δοξάζω ὅτι δὲν εἶνε αἱ λέξεις οὐτε αἱ φράσεις τῶν παλαιῶν συγγραφέων, αἱ ὁποῖαι μᾶς δυσκολεύουν νὰ καταλάβωμεν τὰς ἐννοίας των. Ἀλλὰ εἶνε αὐτὴ ἡ μεταβολὴ τῶν ἰδεῶν, αὐτὴ ἡ διαφορὰ τοῦ τρόπου τοῦ ἐννοεῖν, ἡ ὁποία μᾶς ἐμποδίζει νὰ συμπεριλάβωμεν τὴν αὐτὴν ἐννοίαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

» πον, καθ' ὃν ὁ συγγραφεὺς κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἰδεῶν του, τὴν συνέλαβεν, ὡς ἐκ τούτου προέρχεται καὶ ἡ διαφορὰ τῆς ἐκφράσεως.»

Σημειοῦμεν ἐκ τῶν ἔργων του τὰ ἐξῆς :
 — Observations sur l'Etat actuel des iles Ionienes. Μετεφράθησαν καὶ Ἑλληνιστί.
 — Mémoire sur Ali Pacha de Janina.
 — Observations sur les moyens d'améliorer le sort des Grecs.
 — Aperçu de ma carrière publique depuis 1798 jusqu'à 1822.

— Rapport présenté à S. M. l'Empereur Alexandre sur les Etablissements de M. de Felleberg à Hofwill en Octobre 1814.

Εἰς τῶν γραμματέων τοῦ Κυβερνήτου, ὁ Ε. Α. Betant, ἐδημοσίωσεν εἰς τέσσαρας τόμους τῷ 1839 τὰς ἐπιστολάς τοῦ Κυβερνήτου, γραφέως ἀπὸ τοῦ 1827 μέχρι τοῦ 1831, ὧν προηγεῖτο βιογραφία τοῦ Α. Στούρζα. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, μεταφρασθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Γ. Σχινᾶ ἐξεδόθησαν ἀπάναις τοῦ Π. Δ. Στεφανοβίτζη, Λευκαδίου ἰατροῦ, τῷ 1848 ἐν Ἀθήναις.

Εἰς ἐφημερίδας, περιοδικὰ καὶ εἰς ἄλλα φυλλάδια ἐδημοσίωθησαν ἐπιστολαί, ἐκθέσεις καὶ ἄλλα τοῦ Κυβερνήτου, ὧν ἡ συλλογὴ ἐπὶ ταύτῳ δὲν ἐγένετο δυστυχῶς μέχρι τοῦδε. Λόγου χάριν ἐν τῇ Κερκυραϊκῇ ἐφημερίδι «Πατρίς» ἀριθ. 22—28, 30 τοῦ 1849 ὑπάρχουν Documents diplomatiques inédits, ὁ δὲ Ἀνδρέας Παπαδόπουλος Βρεττός, ἐδημοσίωσεν ἐν Κερκύρᾳ, τῷ 1843, Ἰταλιστί τὸν βίον τοῦ Δημητρίου Καλλέργη καὶ εἰς τὸ τέλος ἐδημοσίωσεν ἐπιστολάς τοῦ Κυβερνήτου πρὸς τὸν Καλλέργην.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ κληροδοτήματος Πετρίδου (1) δώσῃ εἰς κατάλληλον πρόσωπον τὴν φροντίδα νὰ περισυλλέξῃ ἅπαντα τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου Κερκυραίου καὶ μετὰ σχετικῶν προλεγομένων ἐδημοσιεύσῃ. Ἄλλως τε προκειμένου περὶ ἐθνικοῦ ἔργου οἱ δῆμοι τῆς Ἐπτανήσου καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ δώσωσι χεῖρα ἀρωγῆν.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

« Ἡ ΤΕΧΝΗ »

Εἶνε περιοδικὸ καινούργιον—καθαρῶς φιλολογικόν. Τὸ βγάλουν μερικὶ νέοι ἀφοσιωμένοι μ' εὐλάβειαν στὴ Τέχνη, ἔχει εἰκοσιτέσσερες σελίδες καὶ θὰ βγαίη μιά φορά τον μῆνα. Εἶχα τὸ εὐτύχημα νὰ ἴδω πολλοὺς λογίους μας νὰ τὸ πετάξουν με περιφρόνησιν μολὶς τὸ πιασαν στὰ χεῖρα τους κ' εἶχα τὸ εὐτύχημα ν' ἀκούσω τοὺς ἰδίους λογίους μας νὰ μιλήσουν μ' εἰρωνεῖα γι' αὐτό—χωρὶς νὰ τὸ διαβάσουν κατὰ τὴν συνήθειά τους ἀκόμα.

Μὰ γὼ δὲν ἀποδείλιασα. Πρὶν διαβάσω μέσι σ' αὐτὸ τὴν μεγάλη ἀλήθεια τοῦ Ἀνρί ντὲ Ρενιέ, ἐπρέσβευα πῶς «τίποτε δὲν εἶνε ἀδιάβαστο γιὰ κείνον ποῦ θέλει νὰ διαβάσῃ».

(1) Ὁ Πετρίδης ἐκληροδότησε τὴν περιουσίαν του εἰς τὸ κοινὸν τῆς Κερκύρας πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἀγωγῆς νέων Κερκυραίων καὶ πρὸς τύπωσιν βιβλίων εἰς ὠφέλειαν τοῦ κοινού. Ἐνῷ ἀτελῶς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον, ἐξετελέσθησαν τοῦ διαθέτου αἱ διατάξεις, θεάρεστον θὰ εἶνε ἂν ἡ ἐπιτροπὴ ἀναλάβῃ τὴν ἐκδοσιν τῶν ἔργων τοῦ Καποδιστρίου.

Ἐγὼ ἤθελα νὰ διαβάσω καὶ τὸ διάβασα. Καὶ δὲν ἔμεινα καθόλου ζημιωμένος, καθὼς δὲν ἔμεινα ζημιωμένος ὅταν διάβασα καὶ τὸν Καμπύση ἀπὸ τὸν περιφρονῶν ἐδῶ ἢ τὸ πολὺ πολὺ τοῦ κάνουν τῆ χάρι νὰ μὴ τὸν διαβάξουν—ὅπως λέει κ. ὁ Παλαμᾶς στὴν κρίσι ποῦ δημοσιεύει γιὰ τὸ ἔργο του στὴν «Τέχνη».

Αὐτὸ τὸ περιοδικὸ μᾶς ἔλειπε στ' ἀλήθεια κ. αὐτὴ ἡ ἔλλειψι—μὰ ἀπὸ τὲς πολλὲς μας—νομίζω πὼς μ' αὐτὸ βγήκε ἀπὸ τῆ μέση. Ὁ κόσμος τῶν ντιλετάντηδων κ. ὁ κόσμος ὁ πολὺς ποῦ θέλει ἓνα βιβλίον—ὅ, τι κ. ἂν εἶνε, ἔστω καὶ τοῦ Γαϊάδρου ἢ φυλλάδα—γιὰ νὰ σκοτώνη τὴν ὥρα του, δὲν ἔχει κανένα λόγο νὰ χαρῆ γιὰ τὸ περιοδικὸ αὐτό. Οὔτε τώρα ποῦ βγήκε θὰ τὸν νοιάξῃ, οὔτε ἂν δὲν ἔβγαине θὰ στενοχωριώτανε. Γιὰ τὸν κόσμο δὲν εἶνε αὐτό, οὔτε αὐτοὶ ποῦ εἶχαν τὸν ἠρωϊσμὸ—γιατί ἠρωϊσμὸς καὶ πολὺς χρειαζότανε!—νὰ τὸ βγάλουν, το προώρισαν γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ.

Λίγοι θὰ τὸ διαβάσουν, λίγοι θὰ τὸ νοιώσουν καὶ λίγοι θὰ τὸ ἐκτιμῆσουν. Γι' αὐτοὺς τοὺς λίγοις βγήκε. Γι' αὐτοὺς τοὺς λίγοις ποῦ αἰσθάνονται μέσα τους, βαθειὰ ριζωμένη, σὴν ἰδέα τῆς Τέχνης—ἀδιάφορο ἂν δὲν ἔχουν τὴν δύναμι νὰ τὴν ἐκδηλώσουν τόσον τρανὰ ὅσο τὴν αἰσθάνονται—ἀδιάφορο ἂν τοὺς λείπῃ ἢ τόλμη νὰ προβάλλουν κ. αὐτοὶ μὲ τὰ καλαμῆνια τους ἀκόντια στὸν μεγάλο ἀγῶνα—ἀδιάφορο ἂν τῆς ρουτίνας τὸ λιβάνισμα καὶ τῶν ἐπιτηδεῶν οἱ ἄνθρωποι καὶ τῶν πνευματικῶν τζουτζεδῶν τὰ κορδακίσματα, ἔχουν μαράνει μέσα τους κάθε ἰδέα εὐγενικὴ κ' ἔχουν σκεπάσει τὴν ψυχὴ τους μ' ἀγῶνα καὶ μ' ἀπογοήτευσι.

Στὸ περιοδικὸ αὐτό, ποῦ βγαίνει μ' ὅλη τὴ νεανικὴ ἀφοβία καὶ μ' ὅλη τὴν εὐσυνειδητὴ εὐλικρινεία γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ «ἓνα κέντρο γιὰ τὰ ἔργα κ. ἓνα ὄργανο γιὰ τὴν ἰδέα» καὶ ποῦ ἔχει τὸ θάρρος νὰ φωνάξῃ πὼς «θὰ καθιερώσῃ τὴν ἀνεξαρτησία στὴν τέχνη καὶ στὴν ἰδέα» προσβλέπω κ' ἐγὼ ταπεινὸς λάτρης—ὄχι καὶ ἐργάτης—τῆς ἰδέας καὶ τῆς Τέχνης, μ' ὅλες τὲς παρήγορες ἐλπίδες καὶ μ' ὅλα τὰ μυρωμένα ὄνειρα, ποῦ μέσ' ἀπὸ τὴν ψυχὴ μου σκορπίζω γι' αὐτό. Μπορεῖ νὰ μὴ συμφωνῆ τόσο μὲ τὸ γούστο μου ἢ γλῶσσα. Μπορεῖ νὰ μὴ καθιερώσῃ στὴν φιλολογία κ' ἢ ἀδιάντροπος κ' ἐγωϊστικὸς ἰδέες μερικῶν ἐκεῖ μέσα ποῦ βροντοφονιάζουν πὼς αὐτοὶ ἔχουν τὸ θεῖο χάρισμα νὰ νοιώθουν τ' ἀριστουργήματα—τὸν Σουδερμαν π.χ.—ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἔχει νὰ κάνῃ τίποτε γιὰ μένα. Ἐγὼ κυττάζω τὴν ἰδέα μόνο τὴν εὐγενικὴ καὶ τὴν καθαρῶς καλλιτεχνικὴ ποῦ εἶχαν ἐκεῖνοι ποῦ ἀποφάσισαν νὰ τὸ ἐκδώσουν κ. αὐτὴν τὴν ἰδέα χειροκροτῶ. Γιὰ τὲς λεπτομέρειες καὶ γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὅποιον ἐνοοῦν νὰ ντύσουν αὐτὴν τὴν ἰδέα, οὔτε ἐξετάζω κἄν.

Ἦταν καιρὸς πειά. Ὁ καιρὸς τοῦ αὐταθυμασμοῦ μᾶς ἔπνιξε. Ἀρκετὰ χοροπηδήσανε οἱ διάφοροι φιλολογικὲ Κορυδαῖτες. Ἄς ξεποστᾶσουν καὶ λιγάκι. Ἄς ἀκουσθῇ κ' ἢ λευκοπρόσωπη Ἀλήθεια κ. ἄς ξεχωρισθῇ ἢ Ρουτίνα ἀπὸ τὴν Τέχνη.

Στὸν ἀχειροποίητο Ναὸ τῆς πολλοί, παραπολλοὶ χωθῆκαν μ' ἀλληλοσπρωξίματα καὶ μετέβαλαν τὸν οἶκον τῆς Ἰδέας εἰς οἶκον ἐμπορίου.

Πολλοὶ ποζάρισαν, μὲ ποζᾶν παγωνιοῦ, καὶ δὲν κατόρθωσαν ἀκόμα νὰ νοιώσουν πὼς ἡ Δόξα τους θὰ σῶσῃ ὅταν θὰ παύσουν νὰ τὴν τελαλιζοῦν οἱ ἴδιοι καὶ πὼς τὸ χῶμα τοῦ τάφου θὰ καλύψῃ μεθαύριον μαζὴ μὲ τὸ κουφάρι τους καὶ τὲς φιλολογικὲς του δάφνες. Ἀρκετοὶ φιλολογικὸι σαλιγκαρεῖς ὡς τώρα ἐρρύπαναν τὴν παρθενίαν τοῦ ἄκακου χαρτιοῦ μὲ τὸν γλοιώδη σιελόν τους καὶ παρουσίασαν τὴν ἐργασία αὐτὴν στὸν κοσμικὴν γιὰ ἐργασία τάχα σοβαρῆ, γιὰ κἄτι ἔξοχον.

Ἡ «Τέχνη» βγήκε γιὰ νὰ δείξῃ κἄτι τι καινούργιο, — κ. ὅταν λέγω καινούργιο δὲν ἐννοῶ τὸν ἀδικαιολόγητο γλωσσ-

σικὸ φαντασμὸ τῆς καὶ τὴν Ἀκαδημαϊκὴ ποζᾶ τῆς—ἢ γιὰ ν' ἀκολουθῆται κ. αὐτὴ τὴν πετατημένην;

Ἄν ἤλθε γιὰ τὸ πρῶτο, καλῶς ἤλθε. Ἄν ἤλθε γιὰ τὸ δεύτερο, γιὰ νὰ μᾶς πείσῃ μόνον πὼς τὸ αὐτὴ πρέπει νὰ τὸ γράφουμε ἀφῆ καὶ τὴ δούλα περέτρα γιὰ ν' ἰνυψώσουμε τὴ γλῶσσα καὶ τὴ φιλολογία μας, τότε ἄς μᾶς ἀφήσῃ ἡσυχους στὰ χάλια μας κ. ἄς κυττάξῃ κ' αὐτὴ ἢ ἀφῆ νὰ διορθώσῃ τὰ δικὰ τῆς.

ΣΥΡΑΝΟ ΔΕ ΜΠΕΡΖΕΡΑΚ

Ἐνας λόγιος, ὁ κ. Γ. Στρατήγη, εἶχε τὸν ἠρωϊσμὸ νὰ μεταφράσῃ τὸ δράμα αὐτοῦ τοῦ Ροστάν.

Ἐγραψὲ ἠρωϊσμὸ καὶ τὸ ξαναγράψω. Σ' ἐμένα ἐμπνέει τὴν ἰδέα καὶ τὸ σεβασμὸ τοῦ ἠρωϊσμῶ ἢ φιλολογικὴ αὐτὴ ἀπόπειρα. Τὸ φημισμένον δράμα τοῦ Ροστάν χαρακτηρίσθηκε ἀπὸ ὅλους τοὺς λογίους, καὶ ἰδικούς μας καὶ ξένους, ὡς ἀμετάφραστο.

Ὅλη ἡ τέχνη του καὶ ὅλη ἡ ἀξία του εἶνε στὸς μουσικωτάτους καὶ περιμωρφους στίχους του, σὴν ὑπέρλαμπρη κ. ἄσυνείθιστη ρίμα του καὶ σὴν πρωτότυπη φράσι μὲ τὴν ὅποιαν ντύνει τὲς καλλιτεχνικὲς καὶ πνευματικὲς ἰδέες του.

Αὐτὰ τὰ ἐμπόδια θὰ τ' ἀναμέτρῃσε καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον ὁ κ. Στρατήγη, ὁ ὁποῖος δὲν τὸ διάβασε μόν ν, ἀλλὰ καὶ τὸ μελέτησε δίχως ἄλλο βαθειὰ γιὰ ν' ἀποπειραθῆ νὰ τὸ μεταφράσῃ καὶ γιὰ νὰ παρουσιασθῆ ἐμπροστὰ σὲ τόσο κίεσμο, στὸ φοαγιὲ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου Πειραιῶς, νὰ διαβάσῃ ἀποσπάσματα ἀπὸ αὐτὴν.

Ἡ μετάφρασι ἐκρίθηκε ὡς πολὺ ἐπιτυχημένη κ. ὅλοι ὅσοι τὴν ἀκούσαν εἶπαν κ' ἔγραψαν πολλὰ κολακευτὰ γι' αὐτὴν. Ἀπρὺ κάποιος φίλος μου τόσο ἐνθουσιάσθηκε, ποῦ ἔγραψε πὼς σὲ πολλὰ μέρη εἶνε ἀνώτερη ἀπὸ τὸ πρωτότυπο καὶ πὼς ὁ Ροστάν πρέπει πολλὰ νὰ οἰμειλῇ τὸν κ. Στρατήγη γιὰ τὸν διώρθωσε τὸ δράμα του! Ἐγὼ τὴν ἀπλότητα νὰ φρονῶ—καὶ νὰ μὲ συγχωρῇ ὁ φίλος μου—πὼς οὔτε ὁ εὐγενὴς Γαλάτης ἦτο καμμιά ἀνάγκη νὰ ὑβρισθῇ, ἀπρὺ μάλιστα δὲν ἦτο καὶ παρὼν ν' ἀπολογηθῇ, οὔτε ὁ μεταφραστὴς εἶνε τόσο ἐπιπόλιος, ὥστε νὰ παίρῃ τοῖς μετρητοῖς τοὺς ἐπαίνους αὐτοὺς, τοὺς ὁποῖους μόνον ἢ φιλία κ' ἢ καλλιτεχνικὴ μέθη ὑπαγερούουν.

Μερικὰ μέρη ποῦ διάβασα κ' ἐγὼ μ' ἄρεσαν κ. ὅλο τὸ ἔργον ἄμα δημοσιεῦθῃ δὲν ἔχω κα' ἓνα φέβο πὼς δὲν θὰ μ' ἀρέσῃ. Ἡ κριτικὴ αὐτὴ καὶ παράτολμη ἐργασία, τὸ εἶπα καὶ παραπάνω, μὲ ἐμπνέει σεβασμὸ. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τὸν ἐκδηλώνω ἐδῶ καθαρὸ καὶ ἀπροσποίητο.

Πιθανόν ὁ κ. Στρατήγη, πιγνιμένος ἀόμνη ἀπὸ τὸ ἄφθονο λιθίνον ποῦ ἀναψαν μπρὸς σὴν μεγάλη μύτη τοῦ Συρανοῦ του, οἱ διάφοροι φίλοι του, νὰ μὴ δύνῃ καμμιά σημασία σὴν ἀγαρνίριστη αὐτὴ ἐκτίμησι ἐνός ἀπλοῦ φιλικανγνώστου. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἔχει καμμιά σημασία καὶ γιὰ μένα. Ἐγὼ ἀπλῶς εἶπα τὴν γνώμη μου, ἢ ὅποια στηρίζεται στὲς ὁργὲς τῆς Σχολῆς ἐκείνης ποῦ ἔχει ὡς πρόγραμμά της τὴν μελέτη καὶ τὴν εὐσυνειδητὴ ἐργασία.

Κ' ἐνόμισα πὼς ἔπρεπε νὰ πῶ κ' ἐγὼ τὴν γνώμη μου, γιὰ τὴν ἐργασία αὐτὴ τοῦ κ. Στρατήγη φκίνεται πὼς εἶνε καὶ πολὺ μελετημένη καὶ πολὺ εὐσυνειδητὴ.

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

†2 ΕΙΔΥΛΙΑ ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ ΣΤ' ΒΟΪΔΟΛΑΤΕΣ ΔΑΜΟΙΤΑΣ ΚΑΙ ΔΑΦΝΙΣ

ΣΤΟΝ ΑΓΗ ΜΟΥ

Πῆγε ὁ Δαμοίτας, Ἄρατε, κ' ὁ βοῦδολάτης Δάφνις Τὰ βόδινα, καὶ τὰ βόσκαρε στὸ ἴδιο κατατόπι. Κι' ὁ ἓνας ἦταρε ξανθὸς κ' ὁ ἄλλος λιγογέρης. Καὶ μὲς στὸ ἡλιομεσήμερο καὶ μὲς στὸ καλοκαίρι Καθῆσαν στὴν κρυβήρση κ' ἀρχήσαν τὰ τραγοῦδια. Κι' ὁ Δάφνις ἐπρωτάρχησε, πρῶτος στὸ σβίδο βγαίνει.

Δάφνις

Μὲ μὴ λα σοῦ πετροβολαίη ἢ Γαλάτεια τὴν κοπὴ σου Πυλόγημ· καὶ τούταρο σὲ λέει χάρις ἀγάπῃ· Καὶ σὲ, ἄμοιρε, δὲν τῆ θωρεῖς παρὰ ξαπλώσῃς δόλιε, Κεῖναι τῆ φλογέρα σου γλυκὰ, καὶ γάτῃ πά.λε Κεῖνη ὅπου πετροβολαίη τῆς στάρῃ σου τὴ σκό.λα Ποῦ φιλιακὰς στὰ πρόβατα γιὰ πάντα τ' ἀκλουθάει Κι' ὁ.λο βαβίζει ἢ σκό.λα σου καὶ βλέπει κεῖθε πέρα Π' ἀφρίζουε τὰ κύματα, κ' ἀγά.λια στ' ἀκρογιά.λι Καὶ στοὺς ἀγροὺς τῆς θά.λασσας διαφαίνεται ἢ κοπέ.λα. Γιὰ βάρε τὴ μαρτρόςκα.λα γιὰ τὰ μὴ γὰρ τῆς κόρης Πόρχειται ἀπὸ τὴ θά.λασσα τὴν ὁμορφὴ τῆς ἀντζα. Νάτῃ, κειπέρα περπατεῖ μὲ γά.λι καὶ λογιέται Σὰν τὸν ἀρθὸ ἀγριαγαχθιάς ποῦ σείεται κα σα.λεῖει Τὸ καλοκαίρι τὸμορφο ὅταν φουάτῃ τ' ἀγέρι Ὅταν δὲ θέ.λεις ἐρχεται καὶ σὰν τῆ θέ.λεις φεθρεῖ, Καὶ κάθε πέτρα συγκουναίει· γιὰ τὴν ἀγά.τη Πολ.λές φορές, Πολ.ύγημ, εἶν' ὁμορφί.ες οἱ ἀσχήμε.ες· Καὶ ὁ Δαμοίτας ἔστερα καλὸ τραγοῦδι ἀρχίζει.

Δαμοίτας

Σὰν μηλοβό.λας τὴν κοπὴ τὴν εἶδα, μὰ τὸν Πάνα, Δὲν ξέφυγε τὸ μάτι μου ποῖνε μονά.ρηθὸ μου, — Καὶ ποῦ μὲ δαῖτο γῶ ποθῶ νὰ βλέπω στὴ ζωὴ μου, Κι' ὅσα εἶπε ὁ μάτι. Τὴλεμος τὰ καχορίζικὰ μου Ἄς τὰ φυ.λάξῃ σπῆτι του νὰ τὰ χῶνῃ τὰ παιδιὰ του— Καὶ γῶ, ἀτός μου, δε θὰ ἰδῶ ποτὲ κατὰ τὴν κόρη Πιρὰ θὰ κάρω τάχατες πὼς ἄ.λη ἀγά.τη βρήκα Γιὰ νὰ τὸ βλέπῃ καὶ νὰ σκά.η ἀπ' τὴν τραγὴ τῆς ζή.λει· Καὶ τότε ἀπὸ τὴ θά.λασσα θὰ βρῆ σὰν μαγεμένη Νὰ μὲ γυρεῖ στίς σπη.λιές καὶ μέσα ἀπὸ τὲς σιάνες. Κι' ἄρατος γῶ θὰ σὺβαρῶ τὴ σκό.λα νὰ βαβίξῃ Κι' ὅταν θὰ τῆς φωνά.ω ἐγὼ τάχα γιὰ νὰ σω.τάξῃ Στὴ μόρη θ' ἀ.αγ.λ.φεται στὰ πόδια μου ἀτοκάτου. Μὴ, κ' ἂν ἰδῇ πολ.λές φ.ρές νὰ κάρω τέτοια σκάνια Τάχα μὲ ρ'ῆη παραγγο.λι, καὶ στεί.λει προξενήτρα. Καὶ γῶ τὴν πόρτα μου εὐτὸς στὰ μούτρα θὰ τῆς κλείσω Ὅς ποῦ στὸν ὄρκο νὰ πιαστῇ, τὸ πὼς θε.ρὰ μὲ στρώσῃ Ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ νησί τὸ νυφικὸ κρηθάτι. Γιὰ τὴν εἶμαι κ' ἄσκημος ὅσο μὲ λέ.ρε κιό.λα. Τὶ ἐγὼ πολ.ύωρα κῦτταξα στῆς θά.λασσας τὸ γιά.λλο Σὰν γα.λη ἔφαρ τὰ νερά κ' ἐφαίρονται πὼς εἶχα Ὅμορρα γένεια κ' ὁμορρη τὴν κόρη τοῦ ματιοῦ μου Ὅπως καὶ γῶ τὰ πάντεχα κ' ὅπως τὰ φινταζόμου. Καὶ φάνηκα τὰ δόντια μου πὼς εἶχα τὴν ἀσπράδα Κα.λλίτερη ἀπ' τὸ Παριὰρὸ τὸ μάρμαρο κ' ἀκόμα. Καὶ γιὰ νὰ μὴν ἐβυσκαθῶ τριτόφτυσα στὸν κόρφο Γιὰ τὴν κ' ἢ γρηὰ Κοττυταρὶς μὲ τὸ εἶπε νὰ τὸ κάρω

Ποῦ στοῦ Ἰπποκώοντα μιά φορὰ στοῦ ποταμοῦ τὲς ἄκρες Εἶχε φλογέρα κ' ἐπαίξε στοὺς σκαρφοθεριστάδες.

Τόσα ὁ Δαμοίτας λάλησε, καὶ φέλησε τὸ Δάφνι. Ὁ Δάφνις τὴ φλογέρα του χάρησε στὸ Δαμοίτα Καὶ ὁ Δαμοίτας τοῦ δῶσε ἓνα καλὸ τσαφάρι Κι' ὁ βοῦδολάτης ἐπαίξε ὁ Δάφνις τὸ τσαφάρι Κι' ὁ ἄ.λλος τὴ φλογέρα του, κ' ὀρχιῶνται οἱ γελάδες Γ.λήγορα μὲς στίς χλωρασιές καὶ μέσα στὸ λειβάδι.

Κατέρας τους δὲ νίκησε κ' ἀνίκητοι ἐχωρήσαν. Δάφνις Μενάλκας

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ-ΜΠΙΤΤΑΡΩ

Πρὸ τριῶν περίπου χρόνων, ὅλοι αἱ ἐφημερίδες καθημερινῶς ἔγραψαν περὶ τοῦ Μπαρμπα—Μπιτταρῶ, ὁ ὁποῖος, ἐνῶ ἦτο καθ' ὅλην τὴν ζωὴν ἓνας ἔλεεινός τυχοδιώκτης, μετὰ τὸν θάνατόν του κατόρθωσε μὲ τόσον πρακτικὸν πνεῦμα νὰ συνδέσῃ δύο ὑπάρξεις διὰ γάμου ὅπως διόλου πρωτοτύπου καὶ σχεδὸν παραδειγματικῶς.

Εἶπον : ἓνας ἔλεεινός τυχοδιώκτης· ἀλλ' ὄχι· ἄς μὴν εἰμεθα, πρὸς Θεοῦ, καὶ τόσον αὐστηροί· ἄς μὴ μετρώμεν μὲ τὸ μέτρον τῶν ἰδικῶν μας συνθησιῶν, μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐξευγενισμένων μας κοινωνιῶν ἀνθρωπων ὡς ἐκεῖνοι, ὁ ὁποῖος διήλθε βίον τοῦ, ὡς ἐξ εὐνοστίκτου, πλάνητος, καὶ ὁ ὁποῖος τέλος πάντων ἐζήσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὰς ἀπομεμακρυσμένας ἐκεῖνας χώρας, μεταξὺ λαῶν δηλαδὴ, οἱ ὁποῖοι οὔτε κἄν ἰδέαν ἔχουν πολιτισμοῦ, λαῶν μὲ τοὺς ὁποῖους συναναστράφη καὶ σχεδὸν ἀφομοιωθῇ.

Διὰ νὰ δειχθῶμεν ὅμως ἀκόμη ὀλιγώτερον αὐστηροί, ἄς σταματήσωμεν εἰς τὸ τελευταῖον σημεῖον τῆς ζωῆς του, κατὰ τὰς τελευταίας του, ἡμέρας, καθ' ἃς, εὐπόρος ἦδη, προσεπάθησε νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰς κοινωνικὰς τῆς παλαιᾶς του πατρίδος ἀπαιτήσεις, μὲ τοὺς κανόνες δηλ. τῶν πεπολιτισμένων μας χωρῶν.

Δι' αὐτὸ ἐπικαλαμβόμενος : Πρὸς Θεοῦ, ἄς εἰμεθα ἐπιεικεῖς. Πρὸ πάντων ὅμως ἄς δειχθῶμεν ἐπιεικέστεροι, διότι ὡς θὰ ἰδῶμεν, κατὰ τὰς τελευταίας του στιγμὰς ἐπεζήτησεν, ὅπως εἰμπορῶσε καλλίτερον, νὰ ἐπικυρῶσῃ μὲγιστον σφάλμα τοῦ βίου. σφάλμα ἐπὶ τῷ ὁποίῳ καθ' εἰς μας εἶχε τὸ δικαίωμα, ὄχι μόνον νὰ τὸν κατηγορήσῃ, ἀλλὰ καὶ ν' ἀναθεματίξῃ τὴν μνήμην του.

Πρὸ εἰκοσι. δηλαδὴ, ἐτῶν ὁ Μπιτταρῶ, εὐθὺς μετὰ τὸ πρῶτόν του ταξίδι, ἐπεθύμησε νὰ νυμφεθῇ· ἐνυμφεθῆ λοιπὸν γυναίκα τῆς ἀρεσκείας του, μὲ τὴν ὅποιαν ἤσθάνετο καθ' ὅλον τὸν πρώτον τοῦ γάμου του χρόνον ἄπειρον εὐτυχίαν ἐν μέσῳ τῆς γαλήνης τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, εὐτυχίαν στυφθεῖσαν μάλιστα διὰ τῆς γεννήσεως μικρᾶς... Ἀλλὰ, ὡς ἐπανέλαβε μὲ τὸ πόνον τῶν θαλασσοβίων ναυτικῶν τὰ ταξιδιά του... ἄφηκε τὴν γυναίκα του καὶ τὸ κοριτσάκι του... χωρὶς νὰ τὰς ἐπανίδῃ πλέον.

Ἡ μητέρα δὲν ἔλαβεν ἔκτοτε οὔτε μίαν του ἐπιστολὴν καὶ πρὸ δέκα ὀκτώ χρόνων, καταρ.μένη τὸν τόσον ἐπιλησμονα Μπιτταρῶ, ἀπέθανε ! Τῆς δυστυχισμένης γυναίκος τόσον εἶχε πληρωθῇ ἢ φιλοτιμίαν διὰ τὴν πρωτάκιστον πρὸς αὐτὴν καὶ τὸ τέκνον του ἀδιαφορίαν τοῦ ἀνδρός της, ὥστε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπερίσσιε νὰ τὸν ἐκδικηθῇ : ἀνέλαβε τὸ πατρικὸν τῆς ἐπιθετον καὶ ἀνέβρεψε τὴν κόρην της χωρὶς οὐδέποτε νὰ τὴν εἶπῃ λόγον ἓνα περὶ τοῦ πατρός της, χωρὶς ποτε νὰ τὴν εἶπῃ ὅτι εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ ἄλλο ἐπώνυμον.

Ἄρ' οὐ ὅμως παρήλθον δύο χρόνοι μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς σου, ὁ σύζυγός σου Μπιτταρῶ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα σου μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ποθῆναι εὐθὺς ἀμέσως, ἀπεδείχθη ὡς δηλαδὴ, ἀπειθήσθη εἰς Χάβρην ἠσθένης βαρέως καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπέθανε!... Τὸ πλανηθὲν πτηνὸν δὲν ἐπέπρωτο νὰ ἐπανεύρῃ τὴν ποθεινὴν σου φωλεάν!

Δὲν ἐπέστρεψεν ὅμως ἄλλιος καὶ ἔλεινος, ὅπως ἀνεχώρησε ἔφερε θησαυρὸν, ἐκόμιζεν, ἐν ὁλόκληρον ἑκατομμύριον καὶ τὸν θησαυρὸν σου αὐτὸν πρὸ τοῦ κλείσειν διὰ παντὸς τοὺς ὀφθαλμούς σου... τὸν εἶχε κληροδοτήσῃ καθ' ὅλους τοὺς νομίμους τύπους εἰς τὴν θυγατέρα σου, ἀλλὰ, καθὼς εἶπομεν ἐν ἀρχῇ τοῦ διηγήματός μας, διὰ νὰ συνδέσῃ δύο ὑπάρξεις κατὰ πολὺ πρωτοτύπου καὶ ἐκκεντρικὸν τρόπον.

Πρωτοτυπώτατον μάλιστα φαίνεται ὅτι τὸ Πλανητικὸν Πνεῦμα, τὸ δαιμόνιον δηλαδὴ, ποῦ τον κατεῖχε καθ' ὅλην σου τὴν ζωὴν, αὐτὸ τὸ ἴδιον κατὰ τὰς τελευταίας τοῦ Μπιτταρῶ στιγμῆς τῶ ὑπέβαλε τὴν ἰδέαν τῆς συντάξεως τοῦ ἐξῆς πρωτοτυπώτατου κωδικέλλου:

«Εὐρίσκονται εἰς κἄποιον μέρος δύο ἀνήψια μου, ὁ Ἐρρίκος καὶ ὁ Πέτρος Μπιτταρῶ, τὰ παιδιὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου αὐτοῦ λοιπὸν τοὺς δύο ἀδελφούς ἐπιθυμῶ νὰ ἐκπλήξω με αὐτὴν ἐδῶ τὴν τελευταίαν μου θέλησιν: Πραγαγγέλω, δηλαδὴ, εἰς τὴν θυγατέρα μου νὰ μοιρασθῇ ὅλην μου τὴν περιουσίαν με ἐκεῖνον ἀπὸ τοὺς δύο ἀνεψιούς μου, ποῦ αὐτὴ θεληματικῶς θάγαπήσῃ καὶ τὸν στεφανώσῃ.»

Οἱ ἀδελφοὶ λοιπὸν Ἐρρίκος καὶ Πέτρος, δύο νέοι ἄνδρες, ἀλλὰ βιοπαλαισταί, βροπαλαίνοντες μάλιστα εἰς Πάρισον, ἔμαθον ἐξαρνα πρῶ—πρῶ ἀναγιγνώσκοντες τὴν ἐφημερίδα, ὅτι—ἂν ἐπιθυμοῦν νὰ γίνουν πλοῦσιοι—παρκαλλοῦνται νὰ παρουσιασθῶν ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ γραφεῖον τῆς συμβολαιογράφου Χάρης κυρίας Βαρταβέλλη, καὶ γνωρίσουν τὸ περιεχόμενον τῆς Διαθήκης τοῦ τόσο φιλοστόργου ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς των καὶ μόνο, ἐπιζήσαντος ἐκ τῶν ἀδελφῶν Μπιτταρῶ.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἀντεπεκρίθησαν μετὰ τὴν συνήθη εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις προθυμίαν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς κ. συμβολαιογράφου Χάρης, ἀλλ' ὡς ἤκουσαν μετὰ προσοχῆς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κειμένου τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ των, ἔπρεπε νὰ κούσουν καὶ τοὺς ἐξῆς, ὅχι καὶ τόσο ἐνθαρρυντικούς, λόγους τῆς κ. Βαρταβέλλη:

— Κύριοί μου, ὅλαι μου αἰ προσπίθεται πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς φυσικῆς κληρονομίᾳ τοῦ θεοῦ σας, τῆς ἐξαδέλφης σας δεσποινίδος Μπιτταρῶ, ἀπέβησαν, ἀτυχῶς, μάταιαι. Ἐν τούτοις ἔχω ἰσχυροὺς λόγους νὰ τὴν νομίζω ζῶσαν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἰσχυρότερος λόγος εἶνε, ὅτι εἰς κανὲν ληξιαρχικὸν βιβλίον δὲν ἀναγράφεται ὁ θάνατός σου... Ἐκ καθήκοντος λοιπὸν σὺ συμβουλεύω νὰ τὴν ἀναζητήσῃτε πανταχοῦ, νὰ προσπαθῆσθε νὰ τὴν ἀνεύρετε. Μετὰ τὸ εὐτυχὲς τοῦτο ἀποτέλεσμα γνωρίζετε τί σὺς ὑπὸλειπεται νὰ κίμυτε, ὅπως εἰς ἐκ τῶν δύο σας μοιρασθῇ τὴν περιουσίαν τοῦ θεοῦ σας μετ' αὐτῆς... Πηγαίνετε, κύριοι, καὶ πληροφορησάτε με περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐρευνῶν σας, τὸ ταχύτερον.

Περὶ τὸν νὰ σὺς εἶπω, ὅτι καὶ αὐτῶν αἰ ἀναζητήσεις, ὡς αἰ τῆς κ. Συμβολαιογράφου, ἀπέβαινον εἰς μάτην· διότι, ὡς ἐν ἀρχῇ ἀνεφέραμεν, οὔτε ἡ κόρη τοῦ Διαθέτου, ἡ μὴ γνωρίζομένη μετὰ τὸ πραγματικόν, τὸ φυσικόν σου ἐπίθετον, ἀλλ' ἐπινοαζομένη Ταρτιβότ, δηλαδὴ μετὰ τὸ τῆς μητρὸς σου, οὔτε αὐτὴ καὶ ἡ ἴδια γνωρίζουσα τίνος κόρη ἦτο, δὲν εἰμπρούσε, φυσικῶς, νὰ ὑποπτεύσῃ ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ δι' ὅλων τῶν ἐφημερίδων εἰδοποιουμένη νὰ διέλθῃ τοῦ συμβολαιογραφείου Χάρης δεσποινίδος Μπιτταρῶ καὶ θαυπέσῃ μετὰ τὸ ἀπαλὸ τῆς χερᾶς τὸ ἐν ἐκείνῳ ἑκατομμύριον.

Καὶ ὅμως! Ἰδοὺ ἐκείνη ἐκεῖ ἡ Παρισινὴ μοδιστροῦλα, αὐτὴ εἶνε ἡ δεσποινίς Μπιτταρῶ, τὴν ὁποίαν ἡ Τύχη βιαιῶς σῦρει καὶ θὰ τὴν ἀναγκάσῃ ἐπὶ τέλους νὰ γίνῃ ἑκατομμυριούχος· ἐκείνην ἐκεῖ ἴδετέ τὴν αὐτὴ εἶνε, ζῆ, ὑπάρχει!

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἄρ' ἤς στιγμῆς ἐπέστρεψαν εἰς Πάρισον δὲν ἔπαυσαν κατ' ἀρχὰς εὐλικρινῶς καὶ εὐσυνήθως συνεργαζόμενοι, συνεργουῶντες, πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἐξαδέλφης των ἐκείνης, τὴν ὁποίαν, σημειώσατε, ὅχι μόνον δὲν εἶδον ποτέ, ἀλλ' οὔτε ἀπὸ τὸν πατέρα των ἤκουσαν ποτε περὶ αὐτῆς τίποτε ὠρισμένον... ἀμυδρῶς μόνον ἐνεθυμοῦντο, διὲ καποτε ὠμίλησε περὶ αὐτῆς, ὡς περὶ ὑπάρξεως ἐντελῶς δι' αὐτὸν ἀδιαφόρου...

Ἀλλὰ, μετὰ ὁκτὼ μόνον ἡμέρας, ὁ ἐξῆς συλλογισμὸς ἔπεισε τὸν Πέτρον νὰ ἐγκαταλείψῃ μόνον τὸν πρωτότοκον ἀδελφόν σου, ὁ ὁποῖος, ἐννοεῖται, ὅτι ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεώς σου αὐτῆς ἀνερίπισε τὸ ἐντὸς τοῦ πῦρ τῆς ἀναζητήσεως καὶ με περισσοτέρας ἤδη ἐλπίδας τοῦ ποθουμένου ἐξηκολούθησε μόνος σου πλέον τὴν ἐπίμονον ἰχνηλασίαν σου· ὁ Πέτρος λοιπὸν τὸν ἐγκατέλειπε, ἀφ' ἕκαμε τὸν ἐξῆς συλλογισμὸν:

— Ἄν ἐπὶ τέλους εὐρεθῇ ἡ ἐξαδέλφη σου, ἡ κυρὰ αὐτῆ, χωρὶς ἄλλο, θὰ προτιμήσῃ τὸν ἀδελφόν σου, ποῦ σου εἶνε τέλειος τεχνήτης σ' αὐτὲς τὰς δουλείαις ἀποδείξεις, ποῦ πάντοτε 'ς τὰς ἐρωτικὰς μάχας μας «ἤρατο περιφανὴ νίκη», καθὼς π. χ. κατώρθωσεν, ὥστε ἡ ἀπέναντί σου... ὡμορφικοπελλοῦδα, ἂν κ' ἐγὼ τῆς ἔρριχτα τὰς γλυκιὰς, τὰς ἴδιαις γλυκιὰς ματιὰς, ἡ ἀφεντιά σου το κατὰφερε νὰ γλυκοκωττάξῃ μόνον αὐτόν!... Καὶ τότε... τί τὸ ὄφελος;

Μετὰ ὁκτὼ λοιπὸν ἡμέρας ὁ Πέτρος ἀνήγγειλεν εἰς τὸν πρωτότοκον, ὅτι παραιτεῖται ὅλων τῶν κληρονομικῶν σου δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα παραχωρεῖ εἰς αὐτόν, ἀλλὰ...

— Μόνον, τὸν εἶπε, θὰ μου κάμῃς μιὰ χάρι, ἀντὶ τῆς θυσίας σου αὐτῆς... νὰ μὴ ξανακωττάξῃς πλὴν τὴν ἀπέναντι γειτόνισσάν σου!... Ἴσως τότε ἀναγκασθῇ κ' ἐκείνη, σὰν ἐγκαταλειφθῇ μόνη σου, νὰ αἰσθανθῇ, ὅτι ζῶ καὶ ὑπάρχω... ἴσως με ἀγαπήσῃ!

Ὁ πρωτότοκος, ὁ κατὰ τοῦτο ὀμιλῶν κατὰ τι μετὰ τὸν Μπάρμπα-Μπιτταρῶ, ὅτι δὲν εἶχε τόσο περιπαθῆ καρδίαν εἰς τὰς ἐρωτοτροπίας, μόλις ἤκουσε τοὺς λόγους, τοὺς ἀελοπίστους αὐτοὺς λόγους τοῦ Πέτρο, ἐξἄλλος ἀνετινάχθη ἀπὸ τὴν θέσιν σου καὶ ἐφώνησε:

— Σύμφωνα, Πετράκο μου, καθ' ὅλα σύμφωνα! Ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν οὔτε βλέμμα θὰ ῥίψω πλέον 'ς τὴν γειτονοπούλάν σου!...

Ἄλλ' αὐτὴ ἡ γειτονοπούλα—μοδιστροῦλα ξανθὴ, μετὰ τὸ ξυπνητὸ προσωπικόν σου, μετὰ τὰ βαθυγάλανα μάτια σου, τὰ κατὰ τι μεγαλειότερα τῶν ἀνθῶν τῆς κληματίδος τοῦ καπελλίνου σου—δὲν ἦτο ἴσια-ἴσια καθόλου τυφλὴ, οὔτε μύωψ μάλιστα. Πολὺ καλὰ ἐβλεπεν, ὅτι ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὁ ἀγαπημένος σου, δὲν σου εἶδε καμμίαν προσοχὴν καὶ μάλιστα, ὅτι, καθὼς ἐκείνη τοῦ ἔρριπτε τὰς ματιὰς σου, ἐκεῖνος ἀντεπεκρίνετο μετὰ κατὰ περιφρονητικῶν μορρασμοῦς ἢ προσποιεῖτο τὸν ἀφηρημένον, ὡς ἄνθρωπος ἀεροβάτων πρὸ τῆς Σελήνης, χωρὶς καὶ νὰ αἰσθάνεται τί γίνεται περὶ σου.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔπασχε, κατόπιν ὅμως ὡς θετικὸς ἄνθρωπος ποῦ ἦτο, ἀνεζήτει νὰ παρηγορήσῃ δι' ἄλλου τὴν πληγείσαν καρδίαν σου καὶ δὲν ἤργησε καθόλου νὰ τὸν εὐρῇ, αὐτὸν ἐκείνον, ὁ ὁποῖος δὲν ἔπισυσε νὰ τὴν γλυκοκωττάξῃ, ὡ, δειλὰ, πολὺ δειλὰ, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν τὴν ἐφαίνετο τώρα πλέον τόσο ἄσχημος· μόνον ὅτι δὲν εἰμπορούσεν ἀκόμη ἢ μικρὰ τῆς καρδίας νὰ λησμονήσῃ ἐντελῶς καὶ ἐξηκολούθει νὰ πεισιμῶνῃ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἐγκαταλείψεώς σου ὑπὸ τοῦ πρωτότοκου.

Δὲν ἤργησεν ὅμως νὰ συμβῇ ὅ,τι εἰς τὰς τοιαύτας περι-

στάσεις συμβαίνει. Ἐσπέραν τινὰ, δηλαδὴ καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ κατ' ἄστημα, εἶδε στραφεῖσα ὀπισθὲν τῆς ἐρχομένου τὸν Πέτρον καὶ εὐθὺς ἀνέστη: το βῆμά σου· ἀλλ' ὡς εὐρέθη παραπλεύρως σου ὁ ἔρωτευμένος, μόλις ἤμπηρεσε νὰ τραυλίσῃ δειλὰ-δειλὰ «Καλησπέρα δεσποινίς» ἐνῶ δὲ ἡ δεσποινὶς τῶ ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμὸν «Καλησπέρα, Κύριε» μετὰ μειδίαμα τόσο θελκτικόν, ὅσον ὁ ἐγκάρδιος καὶ εὐλικρινὴς χαιρετισμός σου, ὁ ταλαίπωρος νέος ἐρρίγητε, κατελήθη ἀπὸ φρικίαν!

Μετὰ τινὰς στιγμῆς περιεπάτου ὁ εἰς πλησιέστατα τοῦ ἄλλου τέλος κατώρθωσεν ὁ Πέτρος, ἐνθαρρυνόμενος ὀλίγον κατ' ὀλίγον, νὰ ὀμιλήσῃ σχεδὸν ὡς ἄνθρωπος, ἐνῶ ἐκείνη τῶ ἀπεκρίνετο μετὰ γέλαστα πάντοτε χαμύγεια καὶ κατόπιν με τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ φέρῃ ὁ ἴδιος τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ πρωτότοκου... ὅχι ὅτι ἔπασχε πλέον δι' αὐτόν, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πείσμά σου δὲν εἶχε περάσει ἐντελῶς καὶ ἐπεθύμει νὰ πληροφορηθῇ...

Ὁ Πέτρος λοιπὸν διηγήθη εἰς αὐτὴν τὰ πάντα: περὶ τοῦ θανάτου τοῦ θεοῦ σου καὶ τίνι τρόπῳ ἤμπορούσε νὰ γίνῃ ἑκατομμυριούχος, ἂν ἐνυμφεῖτο τὴν ἐξαδέλφην σου...

— Ἀλλὰ, προσέθηκε, παραιτήθηκα, δεσποινίς· δηλαδὴ, θέλω νὰ εἶπῶ, ὅτι ὁ ἀδελφός σου εἶνε τώρα πλέον ἢ βέβαιον, ὅτι θὰ τὴν στεφανώσῃ... ἐνῶ ἐγὼ... δὲν θέλω, δὲν ἐπιθυμῶ τίποτε ἄλλο πλέον εἰς αὐτόν τὸν κόσμον... Ἄν, ἂν εἶχε, δηλαδὴ, τὴν δύναμιν ἢ καρδίαν σου νὰ σὰς ἐκφραστῇ... ἂν ἐγνωρίζατε... ἂν μου εἶδατε τὴν ἄδειαν νὰ σὰς εἶπω ἀκόμη...

— Λέγετε, κ. Πέτρε—εἶχον ἤδη ἀνταλλάξει τὰ ὀνόματά των—λέγετε...

— Λοιπὸν, δεσποινίς Μαρία, ἂν παραιτήθηκῃ, τὸ ἔκαμα μετὰ τὴν βεβαίαν ἐλπίδα, ὅτι ὁ ἀδελφός σου, σὰν θὰ εἶνε πλέον ἀπασχολημένος μετὰ ἐκείνην... σὺς...

Δὲν ἐτόλμα νὰ τελειώσῃ, νὰ ἐκφράσῃ μετὰ θάρρους, ὅτι εἶχε κατὰ νοῦν. Ἡ δεσποινὶς Μαρία ὅμως ἴσταται ἀναμένουσα, ἴστατο χωρὶς νὰ μειδιᾷ πλέον, τὸν ἠτένιζεν· εἰς ἄκρον συγκινημένη.

— Ναι, κ. Πέτρε, εἶπε τέλος, εἶνε ἀλήθεια· εἶνε ἀλήθεια ὅτι σὺς μ' ἐπροτιμήσατε ἀπὸ ὅλων ἐκείνων τὸν θησαυρὸν...

Ἀμέσως δὲ, ἐννεύσασα πίσον ἦτο ἀνυπόκριτος ὁ ἔρωτός σου, ἠπλωσεν ἀκουσίως σου τὰς μικρὰς σου χεῖρας πρὸς τὰς τοῦ Πέτρο καὶ πρὸ τῆς ἀπείρου εὐτυχίας τοῦ ταλαίωρου δειλοῦ, ἠσθάνετο τοὺς ὀφθαλμούς σου πληρουμένους δακρύων, τοὺς ὠραίους σου ὀφθαλμούς, τοὺς μᾶλλον μεγάλους καὶ περισσότερον γαλανοὺς τῶν κληματίδων τοῦ καπελλίνου σου.

Τὴν ἴδιαν ἐκείνην ἔσπέραν ὁ πρωτότοκος εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Πέτρο ἀκτινοβολῶν ἐκ χαρᾶς. Εἶχε τέλος ἀνακαλύψει τὰ πνευθὰ ἰχνη σου, ἢ τοῦλάχιστον ἐπίστευεν, ὅτι τὰ εἶχεν ἀνακαλύψει. Τὴν ἐσπόμενῃ πρωίαν, ἠτις ἦτο Κυριακὴ, θὰ μετέβαινε εἰς τὸ Δημαρχεῖον Batignolles νὰ ἐξακριβώσῃ ἐν ὀνομα καὶ ἠλπίζεν, ὅτι αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ ποθούμενον.

— Εἰς Βατινιόλ! εἶπεν ὁ Πέτρος! Ὅθ σὲ συνοδεύω, ἂν θέλῃς... Ἡ γειτονοπούλάν σου ξέρεις κατοικεῖ τώρα ἐκεῖ... καὶ μοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ περπατήσωμεν σήμερον μαζί...

— Ἄ, λαμπρά! καὶ σὺ λοιπὸν, ὅπως ἐγὼ, ἐφώνησεν ὁ πρωτότοκος περιχαρῆς, καὶ σὺ πηγαίνεις βλέπω νὰ ἐπιτύχῃς τὸν σκοπὸν σου!... Τόσο τὸ καλλίτερον, τόσο τὸ καλλίτερον!

Τὴν ἐσπόμενῃ λοιπὸν ἦλθον αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς Βατινιόλ καὶ ὡς ἐφθασαν πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἴκηματος τῆς μοδιστροῦλας καὶ ἤδη ἠτοιμάσθησαν νὰ χωρισθοῦν, εἶδον αἴφνης πρὸ αὐτῶν τὴν δεσποινίδα Μαρίαν· τοὺς εἶχεν ἴδει ἐρχομένους

ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ πέμπτου πατώματος καὶ ἐπέταξεν εὐθὺς χάριν τοῦ φίλου σου εἰς τὴν ὁδόν· ὡς ὅμως ἐξῆλθε σου αὐλοθύρας, ὁ θυρωρὸς τὴν ἐφώνησε:

— Κοπελλοῦδα Ταρτιβότ, ἔχετε ἕνα γραμματάκι!...

Ταρτιβότ! Ἐπὶ τῇ ἐκφώνησιν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὁ πρωτότοκος ἐρρίγησε... Μὰ αὐτὸ εἶνε τὸ ὄνομα... δι' αὐτὸ τὸ ὄνομα μετέβαινε νὰ πληροφορηθῇ εἰς τὸ Δημαρχεῖον, τὸ ὄνομα δηλαδὴ τῆς κόρης σου θείας σου, τῆς Μπιτταρῶ, αὐτὸ ποῦ ἔπρεπε νὰ φέρῃ ἡ ζητούμενη ἐξαδέλφη...

Ἡ κοπελλοῦδα Ταρτιβότ ἐξῆλθε τοῦ θυρωρείου ὡχρότατη καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὸν Πέτρον εἶπεν:

— Ἄχ, κ. Πέτρε... ἀπίστευτον... πρωτοφανές... ἀναγνώσατέ τὴν ἀντ' ἐμοῦ... φοβοῦμαι καὶ νὰ τὸ φαντασθῶ!...

Τῶ ἐνεχείρησε δὲ τὴν ἐπιστολὴν τῆς συμβολαιογράφου Χάρης, ἡ ὁποία τέλος εἶ, ἐν, ὡς ὁ πρωτότοκος, ἀνακαλύψει τὴν περιζήτητον κόρην...

Αὐτὴ λοιπὸν, ἡ Μαρία, ἦτο ἡ κληρονόμος, ἡ θυγάτηρ τοῦ Μπάρμπα-Μπιτταρῶ καὶ τὴν κυρὰ Ταρτιβότ.

Ἡ Συμβολαιογράφος εἶχεν ἐπισυναψῇ ἀντίγραφον τῆς περιφήμου διαθήκης, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον ἐγνωρίζεν ἤδη ἡ Μαρία ἀπὸ τὸν Πέτρον.

— Καὶ λοιπὸν; εἶπε· λοιπὸν, τί λέγετε;

Ὁ Πέτρος δὲν ἤμπορούσε νὰ θρῶσῃ λέξιν, ὡχρότατος, ὡς τὸ χαρτίον σου ἐπιστολῆς, τὸ τρέμον ἀναμέσον τῶν δακτύλων σου ἡ καρδία σου δεινῶς συνεθλίβετο· ἐβλεπε τὸν ἀδελφόν σου ἐκεῖ, ἀκριβῶς καὶ μέχρι κεραίας ἀτελοῦντα τὰ χρέη σου, καὶ ὁ ὁποῖος τὸν προσέβλεπεν ἤδη ἀτενῶς, αὐστηρῶς μᾶλλον, ὡς νὰ ἤθελε νὰ τοῦ ὑπεθυμίσει, ὅτι εἶχε προτιμήσῃ· ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἡ Μαρία ἀτενίζουσα αὐτόν μετὰ τὸ γλυκὸ ἐκείνο μειδίαμα, μετὰ τὸ ὁποῖον ἄλλοτε τὸν ἠτένιζε, τὸν εἶπε:

— Κύριε, εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς, διότι συνοδεύσατε τὸν ἀδελφόν σου.

Εἰς τοὺς διφορούμενους κάπως αὐτοὺς λόγους σου, κατὰ τὴν κρισιμωτάτης αὐτῆν στιγμὴν, ὁ πρωτότοκος ἐτόλμησε νὰ μειδιάσῃ καὶ ὡς ἄνθρωπος σχεδὸν βέβαιος, ὅτι θ' ἀνακτήσῃ τὸ ἀπολεσθὲν ἔδαφος εἶπε:

— Σὰς ἐζήτουν, ἀγαπητῇ σου ἐξαδέλφῃ, πρὸ ἐνός ὀλοκλήρου μηνός... ἀλλὰ...

Εἰς τὰς λέξεις σου αὐτὰς ἐπανευρούσα τὸ νόστιμόν σου ξεκόρδισμα, προσέθηκε, διακίψασα αὐτόν, φαιδρά:

—... Ἀλλὰ ὁ ἀδελφός σου με εἶχεν εὐρεῖ!

Καὶ τείνουσα τὰς δύο σου χεῖρας πρὸς τὸν Πέτρον:

— Διστάζετε ἀκόμη, καλὲ μου Πέτρε, νὰ ἐναγκαλισθῆτε τὴν ὄραβωνίαστικὴν σου; Γνωρίζετε πολὺ καλά, ὅτι σὺς εἶσθε τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ, σὺς ὁ ὁποῖος με εἶχετε προτιμήσει, πτωχέ...

[Francis Rhoda] I P. ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΣ

Διηθῶν ἐκεῖ εἰς τὴν ἐρημίαν τὸ βῆμα διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τοῦ νοῦ σου τὰς πεθίλους σκέψεις, διὰ νὰ ἐκλείψῃ, νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἠθικὴν δύνην, διὰ νὰ μείνῃ ὁ νοῦς ἀτάραχος, ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ ἀπορροῦ, ἐκείνου βράχου καὶ νὰ θυμώσῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως καὶ νὰ βλέπῃ ἐκεῖ ὁ νοῦς ὅ,τι ἐπιθυμῇ νὰ βλέπῃ. Νὰ ζῇ αὐτὴν τὴν ὥραν ἐκεῖ διὰ τὸν ἑαυτόν σου μόνον, νὰ βυθίζεται εἰς ὀρίζοντα τῆς ἐπιθυμίας σου καὶ ν' ἀπολαύει τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως· ἐπὶ τέλους εἰς αὐτὴν μόνην τὴν μάνα νὰ εἰπῇ τὰ βάσανά σου

ἡ καρδιά του. διὰ νὰ ἀκούσῃ τὰς τόσας παραμυθίας τῆς καὶ διὰ νὰ αἰσθανθῇ τότε, ἐκεῖ, τὴν χαρὰν ἐκείνην τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται πολ-
λάκις ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς κανὲν πραγματικὸν γεγονός νὰ
τὴν προκαλῆ.

Ἐπὶ τοῦ ἀπορρώγος ἐκείνου βράχου καθασθεὶς ἀφῆκεν ἐλεύθερον
τὸν νοῦν του νὰ πτερυγίζῃ εἰς τῆς εὐτυχίας μόνον τὸν κόσμον, καὶ
πρὸς στιγμὴν τὸ κατώρθωσεν· ἐκεῖ ἡ ἠθικὴ του ὁδύνη, ἡ τόσον με-
γάλη, ὅσον μικροὶ ἦσαν οἱ ὑπαινιγμοὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἐκείνης,
ἦν τόσον λατρεύει, πρὸς στιγμὴν ἠλαττώθη, καὶ ἐπῆλθε στιγμὴ
νάρκης καθ' ἣν ἐπεκράτουν μόνον οἱ ἀραιοὶ παλμοὶ πόνου κοπάσαντος
ἤδη καὶ καταλιπόντος γλυκεῖαν αἴσθησιν ὑπὸ τὴν ἀνάμνησιν παρελ-
θόντος κακοῦ.

Ἄλλ' ἡ ἀνάμνησις μόνον αὐτὴ ἤρκεσεν ἀμέσως νὰ φέρῃ εἴτα τὸν
νοῦν του εἰς τόσας ἄλλας ἀναμνήσεις.

Καὶ ἀνεμνήθη τῆς χαρᾶς καὶ τῶν ἐλπίδων τὰς ὁποίας εἶχεν ὅτε
τὸ πρῶτον ἀθῶος μετ' ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐρωτικῆς παλμοῦ, νεκ-
ρὰν καρδίαν του, ἐπέβη μετ' Ἐκείνης, τῆς ξανθῆς του εἰς τὸ
πλούσιον τοῦ ἔρωτος ἀκάτιον τὸ ὁποῖον εἶχε προωρισθῆ νὰ μεταφέρῃ
τὸν Μεγάλον τῶν ἔρωτα εἰς τῆς εὐτυχίας τὸν λιμένα.

Διέκρινε τότε πολὺ πλησίον τὸν λιμένα τοῦτον καὶ ἤλπιζεν ὅτι
μετὰ γληνιαῖον πλοῦν ὀλίγου χρόνου θὰ κατέφθινεν ἐκεῖ καὶ θὰ
ἦτο ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἐπὶ γῆς θνητῶν πλησίον ἐκείνης, αὐτὸς μόνος
κυρίαρχος, αὐτὸς μόνος ἀπολαύων τῆς γοητείας ἣν σκορπᾷ ἡ θεσπέ-
σια ἐκείνη μορφή τῆς Σαυνοῦλας του.

Ἀνεμνήθη ὅλων τῶν σκοπέλων τοὺς ὁποίους συνήτησε τὸ πλού-
σιον ἐκεῖνο τοῦ Μεγάλου τοῦ ἔρωτος ἀκάτιον καὶ τὴν γενναιότητα
μεθ' ἧς τοὺς ὑπερέβη.

Καὶ ἀνεπόλησε τότε ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τοῦ τριετοῦ ἤδη ἔρω-
τός του μετ' ἠγωνιαν τὴν εἰκόνα ὅλων τῶν ἐπεισοδίων του.

Καὶ ἐνῶ ἐνόμιζεν ὅτι ὑπερέβη σκοπέλους, ἐνῶ ἐφαντάζετο ὅτι εἶχε
προχωρήσει τὸ ἀκάτιον, ὅτε ὑπέβητο ὅτι ἐπλησίαζεν εἰς τὸν περι-
πέθητον ἐκείνον τῆς εὐτυχίας λιμένα, κατενόησε τότε ὅτι δὲν ὑπε-
ρέβη τὸν μέγιστον τῶν σκοπέλων, τὸν σκόπελον τῆς σκληρᾶς πραγ-
ματικότητος πρὸ τοῦ ὁποίου διαλύονται τὰ ἱερώτερα, τὰ τιμαλφέ-
στερα τῶν ὀνείρων.

Αὐτὸς τὸν ἐφόβιζε πολὺ ὡχρίασε πρὸ τῆς φανταστικῆς εἰκόνας
του καὶ οἱ γλυκεῖς του ὀφθαλμοὶ βυθυτάτην ἀπεικόνιζον μιλαγχολίαν.

Δὲν κατώρθωσε λοιπὸν τίποτε· μετέβη ἐνεῖ διὰ νὰ χαρῆ τὴν φύσιν
ὀλίγον, νὰ γελᾷ τὸν πικραμμένο του τ' ἀχειλί, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὁ
ἐφιάλτης παρῆν. Ὁ νοῦς του πάντα εἰς τὴν ξανθὴν μορφήν ἐκείνης
περιεσπᾶτο καὶ οἱ μέγαντες ὀφθαλμοὶ του μόνον ἐκείνην ἀνεζήτουν
ἤκουεν δ' ἀκόμη εἰς τ' αὐτὰ του τὰ λόγια τῆς ὀδελφῆς τῆς,
ἠννοεῖ ὅτι ἡ σκληρὰ πραγματικότης θὰ κατασυνέτριβε τὰ ἱερά, τὰ
θεσπέσια ὄνειρά του.

Εἶχεν ὁμοῦ εἰς τὴν καρδίαν τὴν γενναιότητα τὴν ὁποίαν ἔχουσιν
αἱ ἐρωταὶ καρδίαι, χάριν τοῦ ἔρωτός των, καὶ ἀπεφάσισε νὰ παλαίσῃ
καὶ κατὰ τῆς πραγματικότητος καὶ ἐρρίφη εἰς τὸν μέγανον κατ' αὐ-
τῆς ἀγῶνα

ΛΙΜΠΕΡ. Θ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Λήξαντος ἡδὴ τοῦ Α' ἔτους παρακαλοῦν-
ται οἱ κ. κ. συνδρομηταί, ὧν ἡ συνδρομὴ ἔ-
ληξεν, ὅπως ἀποστείλωσιν τῇ Διευθύνσει τὸ
ἀντίτιμον τῆς συνδρομῆς των.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος φύλλου ἡ «ΙΡΙΣ ΑΘΗ-
ΝΩΝ» θὰ πωλῆται εἰς τὰ Κιουσκὰκια τῶν πλα-
τειῶν Συντάγματος καὶ Ὁμονοίας.

Ἡ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΗ ἘΝ Ἑλλάδι

Ν. Σ. ΛΑΡΔΗΣ

Ἐἰς χρονογραφικὰ συγ-
γράμματα—μεταξὺ τῶν
ὁποίων ἐπιζήλον θέσιν
κατέχει τὸ ἀνά χειρας—

σκοποῦντα τὴν πιστὴν καὶ εὐκρινῆ
ἀπεικόνισιν τῆς κοινωνικῆς καὶ φι-
λολογικῆς φυσιογνωμίας ἐνὸς Ἑ-
θνοῦς, δὲν ἀποτελεῖ παραφωμίαν ἢ
δημοσίευσιν τῆς εἰκόνας καὶ τῆς
σκιαγραφίας ἐνὸς βιομηχανοῦ τῆς
περιωπῆς τοῦ κ. Λάρδη. Διότι ὁ

βιομηχανοῦ αὐτοῦ ἀνήκει τόσον εἰς τὴν κοινωνίαν ὡς ἐντιμὸν
καὶ ἐκλεκτὸν μέλος αὐτῆς, ὅσον καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν ὡς
καλλιτέχνης βιβλιοδέτης.

Μὴ παραξενεύεσθε! Διὰ νὰ γείνη ἓν βιβλίον τέλειον κ'
ἐκλεκτὸν πρέπει νὰ συνεργασθῶν πολλοὶ ἐπαγγελματῖαι,
ὅπως ἀντιθέτου φύσεως κατ' ἐπιφάνειαν, ὁμοιομορφώτατοι
ὁμοῦ κατὰ βάθος. Δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ εὐρεθῆ ὁ καλὸς συγ-
γραφεὺς. Πρέπει νὰ εὐρεθῆ καὶ ὁ καλὸς στοιχειοθέτης, ὁ κα-
λὸς πιεστής, ὁ καλὸς χαρτοπώλης, ὁ καλὸς βιβλιοδέτης καὶ
ὁ καλὸς βιβλιοπώλης. Καμμίαν φράξιν δὲ—ὄχι καὶ πολὺ
σπανίως—οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ σώζουσι ἓνα κακὸν συγγραφεῖα,
ὅπως ὁ κ. Λάρδης διὰ τῆς λεπτῆς τέχνης του ἠμπορεῖ νὰ
σώσῃ ἓν κακοτυπωμένον βιβλίον.

Ἄνθρωπος ἀναπτυχθεὶς ἐκ τοῦ μηδενός, μόνον διὰ τῆς ἀό-
κνου κ' ἐντιμίου ἐργασίας του, καταρτίσας δὲ ἐν ἀπὸ τὰ τε-
λειώτερα ἐργοστάσια τῆς Ἀνατολῆς ὑπὸ ἔποψιν πλούτου,
μηχανημάτων καὶ καλλιτεχνικῆς ἐργασίας ἐν ὄνειρον τρέφει
καὶ μίαν φιλοδοξίαν:

Νὰ καταστήσῃ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἐπιμελείας του
τὸ βιβλιοδετεῖόν του καθ' ὅλα παρόμοιον μετὰ τὰ Εὐρωπαϊκά.

Δι' αὐτὸ δὲν πύει νυκθημερόν, ὡς ἀπλοῦς ἐργάτης ἐργα-
ζόμενος, ἀν καὶ ἠμποροῦσε ὡς τόσοι ἄλλοι, ν' ἀναπαύεται
καὶ νὰ δρέπῃ τοὺς καρπούς τῶν ὑπερτριακονταετῶν μόχθων
του.

Τὰ ἔργα του ἐβραβεύθησαν εἰς τὴν Παγκόσμιον Ἐκθεσιν
τῷ 1889 καὶ εἰς τὴν Ὀλυμπιακὴν Ἐκθεσιν τοῦ 1888, τὸ
δὲ Βιβλιοδετεῖόν του ὅπερ ἱδρύσε τῷ 1876, ἀποκτᾷ καθ'
ἐκάστην νέου πελάτας, οὗς προσελκύει ἡ ἐκλεκτὴ ἐργασία,
ἡ εὐγένεια καὶ ἡ ἀκραιότης τοῦ κ. Λάρδη.

Αἱ ἐν Ἀθήναις ξένοι σχολαὶ εἰς αὐτὸν ἀποκλειστικῶς ἐμ-
πιστεύονται τὸ δέσιμον τῶν βιβλίων των.*

* Ἐκ τοῦ λαμπροῦ ὑπὸ ἔποψιν ὕλης φιλολογικῆς καὶ καλλιτε-
χνίας ἡμερολογίου τοῦ κ. Σκόκου τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς καὶ
περὶ τοῦ ὁποίου θὰ γράψωμεν προσεχῶς ἐν ἐκτάσει, ἀποσπῶμεν καὶ
δημοσιεύομεν εἰς τὰς στήλας τῆς «Ἰριδος Ἀθηναίων», τὸ ἄβρον τὸ
πραγματευόμενον περὶ τῆς Βιβλιοδετικῆς ἐν Ἑλλάδι. Ὁ ἐν αὐτῷ
ἀναφερόμενος καλλιτέχνης βιβλιοδέτης κ. Λάρδης, ἐπαξίως κατέ-
λαβε μίαν ἀπὸ τὰς πρωτεύουσας θέσεις ἐν τῇ συγχρόνῳ βιομηχανικῇ
κινήσει, διὰ τῆς φιλοτιμίου ἐπιμελείας του καὶ τῶν ἀπρῶτων μό-
χθων του.